

Dierendiëten

Voor onze hond alleen rauw vlees

Voedingstrends sijpelen door naar het menu van huisdieren: graanvrij, glutenvrij, vegetarisch. Of rauw, dus alleen vers vlees en botten, want 'wolven eten ook geen brokken'. Vooral dat laatste dieet baart dierenartsen zorgen.

Door **Alliëtte Jonkers** Foto's **Renate Beense**

Het is een gewone maandagochtend. Tjerk Bosje, specialist interne geneeskunde der gezelschapsdieren in Amsterdam, begint aan zijn spreekuur. Zijn eerste patiëntje is een jonge kat. Sunny, heet ze. Vijf maanden oud. Er is iets gek met het diertje aan de hand. Ze is onvoldoende uitgegroeid, denkt Bosje, terwijl hij haar voorzichtig onderzoekt. Het katje heeft een afwijkende bouw. De pootjes staan krom.

Bosje vertelt de eigenaresse van de kat dat hij een röntgenfoto van de kat wil maken. Ze knikt. Dat is goed. Tien minuten later kijkt Tjerk Bosje naar de röntgenfoto. Wat hij ziet, verontrust hem. De foto klopt niet. Hij ziet overal incomplete botbreuken: de botten in het lichaam van het poesje zien eruit als geknakte grassprietjes: gebogen, maar niet helemaal gebroken. Wat is hier aan de hand?

Bosje heeft veel vragen voor de eigenaresse

van de kat: waar komt het beestje vandaan? Hoe is haar eetlust? Wat krijgt ze te eten?

Dan vertelt het kattenbaasje dat Sunny eigenlijk niks lekker vindt. Ze eet alleen lamsgehakt van de slager. De moeder zinkt Bosje in de schoenen. Dit is een beestje met een totaal ontkalkt skelet. Hoe moet hij dit aanpakken? De pootjes zouden gespalkt kunnen worden, peinst hij. Misschien moet het diertje wel gedwongen gevoerd worden. Met een uitgebalanceerd compleetvoer zou het misschien toch nog goed kunnen komen. Misschien.

Hij vertelt het slechte nieuws aan de eigenaresse van de kat. Ze schrikt. Sunny wilde echt niets anders eten, zegt ze. Ze huilt. Ze had het goed bedoeld. Het lamsgehakt van de slager was echt niet goedkoop. Ze had nooit geweten dat dit zou gebeuren. Samen besluiten ze dat Sunny verder leed bespaard moet blijven. Vijftien minuten later is het katje dood. ▶

TARWE- OF GLUTENALLERGIË

'Mijn dier kan geen voedselallergie hebben want ik geef hem tenvrij voer', horen dierenartsen regelmatig de spreekkamer. een misverstand. den en katten zijn meestal allergisch voor eiwitten. Slechts kleine minderheid is lergisch voor gra

Foto's gemaakt bij René en Clarina Kamps, die hun dieren vegetarisch voeden, Hilje de Geus, die rauw eten geeft, en dierenarts Tjerk Bosje.

► Bosje gaat verder met zijn werkdag. Tussendoor bekijkt hij nog eens de vreemde röntgenfoto van het lichaam van het katje dat nu levenloos en stijf in de dierenkliniek ligt. Een kat die brokken en blikvoer weigert, is gelukkig uitzonderlijk. Maar hij maakt zich wel zorgen over baasjes die hun dieren bewust een zelfbedacht dieet opleggen. De laatste tijd merkt hij dat veel honden- en katteneigenaren fel tegen commerciële diervoeding zijn. Gaat hij straks hetzelfde fenomeen – de medisch-wetenschappelijke term voor de aandoening is *greenstick fractures* – zien bij de dieren van de baasjes die heel andere ideeën over goede voeding hebben?

'We zien hier iets uit de jaren zeventig terugkeren', zegt dierenarts Joris van Ling uit Amersfoort. Ook hij zegt zich ongerust te maken over de nieuwe voedingshypes onder huisdiereneigenaren. 'Het moet graanvrij, glutenvrij, biologisch of rauw zijn, hoor ik regelmatig.'

Vooral de trend om huisdieren alleen rauw vlees en botten te geven, baart de dierenartsen zorgen. 'Wat veel mensen niet weten', zegt Joris van Ling, 'is dat we in de jaren zeventig regelmatig het *all meat syndrome* zagen bij honden. Dat waren vaak honden van slagers, die uitsluitend vlees te eten kregen.'

Het syndroom ontstaat door botontkalking, een gevolg van te weinig calcium én een ver-

keerde verhouding tussen calcium en fosfor in de voeding, vertelt Van Ling. Ook dieren die te veel vitamine A binnenkrijgen, krijgen afwijkingen aan het skelet. Vooral opgroeiende dieren, puppy's en kittens, zijn er gevoelig voor. Bij katten die alleen vers vlees eten, kan een tekort aan taurine ontstaan, een aminozuurachtige stof. Zo'n tekort kan hartfalen en blindheid veroorzaken. 'Het zijn eigenlijk ziektes die al een jaar of veertig, sinds de komst van commerciële diervoeders op de markt, niet meer optraden', zegt Van Ling. 'Maar door deze hype denk ik dat we het steeds vaker in de dierenartsenpraktijk zullen zien. Daar kunnen we op wachten.'

Tjerk Bosje onderschrijft de voorspelling van Joris van Ling. 'Wij kennen de gevaren van slecht samengestelde voeding: darmklachten, vergroeiingen en botbreuken. Ik vrees dat we in de kliniek slechts het topje van de ijsberg zien.'

Die gevolgen zijn soms relatief onschuldig: omdat vers vlees veel vet bevat, ontwikkelen sommige dieren diarree of worden ze te zwaar. Sommige honden en katten raken verstopt als ze te veel bot eten. Er blijven dan botresten achter in de dikke darm. Op een röntgenfoto ziet Bosje dan een witte, brijige slang in de dikke darm. Erger is het als zo'n bot in de slokdarm blijft steken. Ook dat maakte hij meerdere keren mee in zijn Amsterdamse kliniek.

Tjerk Bosje had Bram, een enorm enthousiaste Deense dog, twee maanden geleden nog in zijn praktijk gezien voor de jaarlijkse inentingen. Het dier was één brok energie en zag er kerngezond uit. Wel zei de eigenaar van Bram dat hij de hond alleen rauw vlees en botten te eten gaf. Toen Bosje zei dat hij dat niet verstandig vond, veranderde de sfeer. Wolven eten ook geen brokken, had Brams baasje gezegd, de armen defensief over elkaar heengeslagen. Bosje vertelde dat wolven gemiddeld 4 tot 7 jaar oud werden. Die sterven dus over het algemeen een stuk jonger dan de meeste honden. Bovendien: het is een misverstand dat 'natuurlijk voedsel' hetzelfde is als 'gezond voedsel'. Het baasje weigerde zijn menukeuze aan te passen. Met als gevolg dat de hond twee maanden later doodziek de praktijk binnenkwam. Bosje moest met een lange tang een bot uit de slokdarm halen. Nog net op tijd.

Volgens dierenartsen Bosje en Van Ling projecteren veel huisdiereneigenaren hun eigen voorkeuren en geloofsovertuigingen over voeding op hun kat of hond. 'Iemand die er zelf van overtuigd is dat koolhydraten slecht zijn, kiest bijvoorbeeld ook voor graanvrije voeding voor de kat', zegt Tjerk Bosje. 'En mensen die hun hond alleen plantaardig voedsel geven, zijn meestal zelf ook vegetariër.'

Dat hoeft geen problemen op te leveren: er zijn allerlei soorten kant-en-klare diervoeding die tegemoetkomen aan persoonlijke wensen van huisdierenbaasjes. Het probleem zit ►

'Vegetarisch eten is beter voor de wereld'

René en Clarina Kamps voeden hun 42 dieren vegetarisch: 'Toen ik mijn vrouw Clarina in 2007 leerde kennen, at ik zelf nog vlees. Tijdens onze dates werd ze steeds verdrietig als ik weer eens een stukje vlees bestelde. Ze zei er niets van, maar ik zag het in haar ogen. Er kwam een bewustwordingsproces op gang. Het eten van vlees ging me steeds meer tegenstaan. Uiteindelijk ben ik er abrupt mee gestopt. Sinds een jaar of twee eten we zelfs veganistisch én biologisch. Daar voelen we ons nog beter bij.'

'We hebben 42 dieren. Vrijwel allemaal komen ze uit de opvang, omdat ze elders niet goed verzorgd werden. Er lopen hier zes honden, zes konijnen, twee cavia's, achttien kippen, twee gelten, twee dwergvarkentjes en twee chinchilla's rond. Onze dieren eten vegetarisch, ook de honden. Ze krijgen een commercieel vegetarisch compleetvoer, dus er is geen risico op tekorten. De honden zien er fantastisch uit en hebben een glanzende vacht.'

'Of ze dat vegetarische eten lekker vinden? Nou en of! Rond etenstijd staan ze met z'n zessen te springen in de keuken. Gezondheidsfreaks zijn we niet. We eten zelf ook lekker friet. Maar we keuren het af dat er zoveel dieren in hondenvoer verdwijnen. Wij vinden dat vegetarisch en veganistisch eten beter is voor de wereld. Het is onze persoonlijke keuze vanuit de gedachte dat het gemeenschappelijke belang boven het individuele belang gaat. Wij doen dit vanuit een gevoel van verantwoordelijkheid en betrokkenheid.'

MAG DE HOND VEGETARISCH ETEN?

Ja, dat kan. Er zijn commerciële, uitgebalanceerde diervoeders op de markt die uitsluitend plantaardig zijn. Maar het zal niet de eerste keus van de hond zijn, zegt Ronald Jan Corbee, specialist Klinische Voeding van Gezelschapsdieren werkzaam bij de Universiteit Utrecht. 'Een hond in de natuur zal, als hij het voor het kiezen heeft, altijd de voorkeur geven aan vlees boven een plantaardig maaltje. Lastig dus, maar in het opzicht van duurzaamheid is het toe te juichen. Katten mogen nooit vegetarisch voer krijgen: dat zijn echte carnivoren.'

“

Leken moeten niet zelf gaan experimenteren. Als je vers vlees wil geven, raadpleeg dan in elk geval een expert

VERS VLEES: MINDER POEP

Voorstanders van vers vlees voor huisdieren zeggen dat je kunt zien dat het gezond is: een hond of kat produceert dan minder poep. Dat laatste klopt: vers vlees is gemakkelijker verteerbaar dan brokken. Maar of het gezonder is, valt te bezien. Een dieet van vers vlees bevat namelijk weinig vezels en dat is de reden dat er weinig ontlasting geproduceerd wordt. Dat kan een voordeel zijn, maar ook een nadeel: er zijn honden die obstipatie krijgen van een vlees dieet.

► 'm in de zelf samengestelde diëten, zegt Bosje. 'Er zijn mensen die daaraan beginnen omdat ze denken dat het voor de gezondheid van het dier beter is. Maar uitgebalanceerde voeding samenstellen is specialistenwerk. Leken moeten niet zelf gaan experimenteren. Als je vers vlees wil geven, raadpleeg dan in elk geval een expert diervoeding.'

En gooi het in een pannetje kokend water, zegt Ronald Jan Corbee, specialist klinische voeding van gezelschapsdieren aan de Universiteit Utrecht en verbonden aan de Koninklijke Maatschappij voor Diergeneeskunde. Rauw vlees bevat ziekmakende bacteriën als salmonella, campylobacter en E.Coli. Mensen onderschatten het gevaar van infectieziekten, stelt hij. Zeker als er kleine kinderen in huis zijn, is het link. Wie zijn huisdieren rauw vlees geeft, zal de keuken en alle spullen die in aanraking komen met rauw vlees goed moeten schoonmaken. 'Gezonde, volwassen mensen zullen dan misschien niet ziek worden. Maar wat als oma, die een chemokuur krijgt, op bezoek komt en zich door de hond in het gezicht laat likken? Dan wordt het al een ander verhaal.' ●

'Ik ben elke dag vier uur bezig met het eten'

Hilje de Geus geeft haar drie honden en twee katten rauw vlees: 'Mijn dieren geef ik sinds 2003 een zelf samengestelde maaltijd van rauw vlees en botten. *BARF*, heet het ook wel in het Engels: dat staat voor *'Bones and raw food'*. Jammer genoeg is het nu een hype en gaat het vaak fout. Veel mensen hebben geen idee waar ze mee bezig zijn. Zo ontstaat er weerstand bij dierenartsen. Het wordt tijd dat er meer kennis over deze manier van voeren komt, want ik heb er alleen maar goede resultaten mee bereikt.

'In het verleden voerde ik de beste brokken die er waren en kregen mijn dieren naarmate ze ouder werden last van maagdarmklachten, huidproblemen en een stinkende adem. Ik heb me goed ingelezen via de site barfplaats.nl. Toen een van mijn honden nierproblemen kreeg, ben ik begonnen met een zelf samengestelde voeding van vleesbot, spiervlees, organen en pens. Ik ben ervan overtuigd dat honden vleeseters zijn: dat zie je aan hun gebit. Ze hebben scheurkieszen, bedoeld om prooi uit elkaar te scheuren. En geen knobbelkieszen, zoals omnivoren die alles eten, zoals wij mensen. 'Mijn katten krijgen kleine prooidieren die ze ook in de natuur zouden kunnen vinden: kuikentjes, muisjes, konijn. Ik heb laatst berekend hoeveel tijd ik kwijt ben met het samenstellen van het eten. Vier uur per dag. Ik schrik er zelf een beetje van, nu ik dit zeg. Dat dierenartsen waarschuwen voor hygiënerisico's begrijp ik heel goed. Ik heb een aparte ruimte waar ik een flinke vleesmolen heb staan, los van de keuken. De messen die ik daar gebruik, gebruik ik nooit voor mezelf. Mensen die geen tijd hebben om zich hier echt in te verdiepen, moeten geen rauw vers vlees geven. Geef dan gewoon een heel goede brok.'